

## Leader KalmarÖland



Europeiska jordbruksfonden för  
landsbygdsutveckling: Europa  
investerar i landsbygdsområden

### Projektplan för projekt inom Leader KalmarÖland.

#### 1. Projektnamn.

Leaderprojektet Kalmarsunds vattenråd

#### 2. Projektidé.

Vi har en tradition av lokalt, ideellt vattenvårdsarbete i Kalmar län. Sedan 1997 när Torsås kustmiljögrupp bildades, har vi haft ca 50 ideella föreningar och båtklubbar verksamma i olika kustmiljöprojekt i Torsås, Mönsterås, Kalmar, Borgholm och Mörbylånga kommuner.

Nu när vi har ett etablerat nätverk längs kusten, ska vi börja arbeta oss inåt land där upprinnelsen till problemen finns. Under tiden som kustmiljöarbetet har fortgått har det bildats vattenråd i länet som ett svar på EUs vattendirektiv. Dessa organisationer är väl sammansatta med viktiga aktörer, men de är inne i en uppstarts-fas där det inte är så klart vilket sätt man ska jobba på. Varje vattenråd sträcker sig över stora geografiska områden, som egentligen är för stora för att man ska kunna jobba på lokal nivå med de resurser som idag står till buds.

Vi vill att vattenråden ska utvecklas till organisationer med lokala arbetsgrupper och med muskler i form av pengar och duktiga tjänstemän/konsulter, som med hjälp av ideella insatser kan genomföra konkreta åtgärder i prioriterade områden.

Vattenråden ska ha bred folklig förankring, och kunna sätta press på utsläppare, kommuner och myndigheter. Lokala krafter som organiserat sig för tex kustmiljö och fiskevård ska kunna möta andra aktörer och lära sig vilka möjligheter och problem som finns genom vattenråden. De ska få stöd av sin kommun för att kunna driva lokala miljöprojekt.

Projektet "Kalmarsunds vattenråd" ska finansiera manuella åtgärder i vattendrag och vikar, men även utveckla själva arbetssättet med vattenråd så att nya planerade projekt, t.ex. "Ökande bestånd av gädda, abborre och havsöring för att motverka eutrofieringseffekter i kustnära områden" (bilaga 5) och "Restaurering av våtmarker" (bilaga 6), kan initieras och planeras genom vattenråden (se projektaktivitets-planen). Om dessa projekt går igenom kommer vi att kunna göra åtgärder i stor skala.

## Leader KalmarÖland



Vattnet är vårt gemensamma intresse, som förbinder och sammankallar Öland med fastlandet och kusten med inlandet. Vattnet har i alla tider skapat kontakter, nätverk och långsiktiga samarbeten. Vatten kan vara en startpunkt för ungdomar och barn att komma i kontakt med naturen och för ett livslångt intresse. Naturvård börjar ofta med något sätt av vattenförvaltning, och arbetet inom vattenråden kan bli goda exempel för ideellt arbete inom andra områden. Att vi har friska vatten, bra fiske och att vi minskar utsläppen av övergödande ämnen till kusten är viktigt för vår oss själva, men också för turismen som är en viktig näringverksamhet.

### 3. Erfarenheter från tidigare projekt.

Leaderprojekten Mönsterås kustmiljö (2006-2009) och pågående Kalmarsunds kustmiljö (2008-2011) lyckades genomföra en rad konkreta åtgärder längs kusten och har även införskaffat utrustning för att effektivt kunna rensa alger från stränder och grunda vikar, klippa vass och bekämpa andra symptom på övergödningen. Pågående Leaderprojektet Båtlatrinstationer i Kalmar och på Öland (2010-) är ett samarbete mellan Borgholm, Mörbylånga och Kalmar kommuner där kommunerna i samarbete med båtklubbar installerar och informerar om båtlatrinstationsstationer i sina gästhamnar.

De projekt som har genomförts under senare år visar på två gemensamma slutsatser:

- Stöd till lokala aktörer är nyckeln till att lyckas, och
- Lokalt engagemang är verkligen lokalt!

Man kan inte ha för stora grupper eller arbeta i för stora områden, då känner folk inte att de jobbar för sin hembygd längre. **Men många är de som kan och vill dra sitt strå till stacken för att själva ta itu med problemen.** På ”samfällighets-nivå” kan ideellt samarbete kring en naturresurs fungera!

Leadermetoden är framgångsrik, men enligt vår erfarenhet fungerar det inte att angripa så svåra problem som förstörda naturmiljöer om alla ska jobba ideellt. Det är viktigt någon, helst projektet självt, kan betala för den arbetstid som går åt till t.ex. tillståndsansökningar, ta fram planeringsunderlag från olika databaser, och hantera konflikter med motstridiga intressen. När det börjar röra sig om stora summor pengar och hundratals inblandade aktörer, blir också redovisningen

## Leader KalmarÖland



en tung historia som ingen vill sköta på ideell basis. I alla projekt där man lyckats genomföra naturvårdsåtgärder i större skala, har man haft en kommunal eller annan kontrakterad projektledare som fått betalt för att utföra just dessa uppgifter.

Dessutom måste det finnas en ”bank” som kan ligga ute med pengar tills EU-bidraget kan rekvireras. I ett miljöprojekt handlar det om höga kostnader och då måste egentligen kommunen eller någon annan lokal organisation med mycket pengar hjälpa till att sköta ekonomin.

#### **4. Vilka ska genomföra projektet.**

Styrgruppen består av:

Anna Thore, ordf. Snärje-Törnebybäckens vattenråd,  
Anders Hägg, ordf. Hagby-Halltorpsåns vattenråd  
Bo Hagström, ordf. Ölands vattenråd  
Pernilla Landin, vattenrådssamordnare Kalmar kommun  
Marie Isaksson, representant för Nybro kommun  
Michael Ingard, Mörbylånga kommun  
Kristin Bertilius, Borgholms kommun  
Susanna Minnhagen, Kalmar kommun

Projektgruppen består av:

De nämnda vattenråden och där representerade organisationer, bl.a:  
Kalmarsunds kustmiljöföreningar, kontaktperson Göran Fahlberg  
Kalmar sportfiskeklubb, kontaktperson Ulf Fransson  
Sveriges yrkesfiskares ekonomiska förening, kontaktperson May-Britt Landin  
Öland Gotlands fiskareförbund, kontaktperson Stefan Nilsson  
Ölands trolling och sportfiskeklubb, kontaktperson, Lars Karlsson

Projektägare och ytterst ansvarig är Kalmar kommun

Ansvariga för projektets ekonomi:

Kostnader och rekvirerade bidrag kommer att delas upp mellan de tre vattenråden.

## Leader KalmarÖland



Pernilla Landin och Michael Ingard är kassörer i Kalmar kommuns två deltagande vattenråd, resp. Ölands vattenråd, och ansvarar därmed för att pengarna används på rätt sätt samt att fakturor hanteras korrekt, kopplas till projektet och har underlagen sparade.

### Projektledare

Alternativ 1: En projektledare per vattenråd (arvoderad eller konsult) kommer att knytas till projektet under uppstarten.

Alternativ 2: En gemensam projektledare anställs av någon av kommunerna.

Projektledaren ansvarar för att projektets aktiviteter utförs enligt tidplanen, håller i möten med vattenrådets arbetsgrupper, skriver lägesrapporter om projektet och ser till att den ideella tiden redovisas på korrekt sätt till Kalmar kommun.

Kalmar kommun ansvarar för att hela projektets ekonomi sammanställs och redovisas till LeaderKalmarÖland.

### Samarbetspartners

- Planerat projekt ”Ökande bestånd av gädda, abborre och havsöring för att motverka eutrofieringseffekter i kustnära områden” (bilaga 5).
- Planerat projekt ” ”Restaurering av våtmarker” (bilaga 6)
- Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge
- LRF och projekt Greppa näringen

### 5. Syfte och målgrupp.

Syftet är att utveckla vattenråden till organisationer som med hjälp av ideella insatser kan genomföra vattenvårdsåtgärder i prioriterade områden.

Målgrupp är de existerande vattenråden, samt enskilda markägare, bönder, samfällighetsföreningar, naturvårdsföreningar, skolor och intresseorganisationer som genom projektet skulle kunna värvas som medlemmar till vattenråden.

## Leader KalmarÖland



Lokala eldsjälar, till exempel pensionärer som redan i sin yrkeskarriär samlat på sig relevant erfarenhet, kan bli effektiva ambassadörer för vattenrådet. Man kan också tänka sig att t.ex. jord- och skogsbrukare, lärare, administratörer, konsulter mm som känner folk i ett område kan få lite ersättning från vattenrådet för att samla ihop markägare och driva lokala projekt.

### 6. Geografiskt verksamhetsområde.



1. Snärje-Törnebybäckens vattenråd
2. Hagby-Halltorpsåns vattenråd
3. Ölands vattenråd

### 7. Projektets mål.

- **Ge vattenråden medel och kompetens att kunna stötta markägare och lokala grupper som vill starta egna projekt. Utbilda blivande projektledare för ideell vatten och naturförvaltning.**

## Leader KalmarÖland



- Underhåll och utveckla de nätverk som redan finns idag i form av kustmiljöföreningar, fiskevårdsområdesföreningar, intresserade markägare mm och samla ihop dem i **lokala arbetsgrupper** under vattenråden.
- Genomför manuella åtgärder i vattendrag och vikar, i linje med Kalmar läns fiskevårdsplan.
- Säkra att redan genomförda åtgärder, tex våtmarker, sköts på rätt sätt och fungerar långsiktigt.

Exempel vilken typ av manuella åtgärder de lokala arbetsgrupperna kan göra:

- Håll grunda vikar öppna med hjälp av vassklippning och ev. muddring i områden där detta är tillrådligt och förbättrar genomströmningen (Kalmarsunds kustmiljöförening)
- Rensa vandringsvägar för fisk ut och in i våtmarker och lekområden (markägare)
- Manuella åtgärder i vattendrag och vikar, tex att ta bort ruttnade tång och alger från vikar och stränder (Kalmarsunds kustmiljöförening), eller göra risvasar och andra manuella åtgärder för att förbättra skydd för yngel (Kalmar sportfiskeklubb)
- Återuppta traditionell fiskevård med småskalig fiskodling och utsättning av lokala stammar, för att stärka bestånden av önskade arter (Kalmar sportfiskeklubb)
- Skötsel, underhåll och uppföljning av befintliga våtmarker (markägare)
- Tillse att utrustning som köpts in i tidigare projekt för att klippa vass och ta upp alger fungerar och nyttjas (Kalmarsunds kustmiljöförening)
- Informationsinsatser om ovanstående åtgärder genom vattenråden (vattenråden)

### 8. Genomförandeplan med tidsplan.

Ett antal personer har gett sig tillkänna under tidigare projekt som bra på att organisera lokalt naturvårdsarbete. De har samlat ihop sina grannar till arbetsdagar där man bl.a. rensat stränderna från alger, röjt bort vass ur igenväxta vikar och planerat olika åtgärder. Genom Leader har man sedan kunnat växla upp deras ideellt arbetade timmar till EU-medel, som använts för att tex anlägga våtmarker och andra åtgärder för att minska utsläppen. Personerna i fråga kommer att engageras som förebilder och drivkrafter i projektet.

Steg två i är att försöka hitta samma typ av personer längre uppströms i samhällen nära vattendrag, och i fiske- och naturvårdsföreningar. Vi ska också (i samarbete med LRF och Greppa näringen) försöka hitta markägare som vill testa olika lösningar för att minska utsläppen från sin mark. Dessa

## Leader KalmarÖland



ska genom vattenrådsmöten och vattendragsvandringar utbildas i vilka orsaks-samband som leder till övergödning och dåligt fiske, titta på åtgärder som anlagts i tidigare projekt och uppmuntras att starta egna projekt och arbetsgrupper.

### Tidplan:

| Projektaktivitet:                               | 2011 | 2012 | 2013 |
|---|------|------|------|
| Aktiviteter med vattenråden                     | x    | x    | x    |
| Hitta lämplig projektledare                     | x    |      |      |
| Lokal förankring och informationsspridning      | x    | x    | x    |
| Lämpliga områden och arbetsgrupper identifieras | x    | x    | x    |
| Detaljplaner för större åtgärder (projektering) |      | x    | x    |
| Rensa vandringsvägar ut och in i våtmark        |      | x    | x    |
| Samråd, tillstånd                               |      | x    | x    |
| Lekplats, grävd våtmark*                        |      | x    | x    |
| Lekplats, reglerbart dämme*                     |      | x    | x    |
| Åtgärda större vandringshinder*                 |      | x    | x    |
| Optimering av befintliga våtmarker**            |      | x    | x    |
| Fiskodling / utsättning                         |      | x    | x    |
| Manuella åtgärder i vattendrag och vikar        |      | x    | x    |
| Redovisning till LEADER                         |      | x    | x    |

\*Åtgärden genomförs under förutsättning att "Fiskprojektet" (bilaga 5) går igenom

\*\*Åtgärden genomförs under förutsättning att "Våtmarksprojektet" (bilaga 6) går igenom

### 9. Plan för att sprida resultatet.

Att synas, informera och utöka deltagandet till fler grupper är en del av syftet med projektet. Projektet är en del av Kalmarsundskommissionens arbete och kan ta hjälp av Kalmarsundskommissionens gemensamma informationskampanjer, adresslistor, den årliga kustmiljökonferensen, media, hemsidor mm.

Det är viktigt att ha en utåtriktad verksamhet med pedagogiskt synliga exempel för allmänheten och flera informationsmöten. Genom ökad kunskap och inspiration kan mer engagemang kanaliseras i rätt riktning.

Vattenråden jobbar redan idag med skolor, naturbruksgymnasium mm och arrangerar vattendragsvandringar för allmänheten där man tittar på problem och åtgärder.

## Leader KalmarÖland



Projektledarna och vattenrådets ordförande ska delta vid möten med Kalmarsundskommissionens arbetsgrupp, för att där dela med sig av sin kunskap och sina idéer. Samtidigt får de information om andra projekt som pågår i länet och vilka möjligheter som finns för vattenrådet.

### 10. Övergång till ordinarie verksamhet.

Vattenråden och ingående organisationer kommer att finnas kvar efter projektets slut. Våtmarker och dämmen som anläggs inom projektet måste ha en långsiktig skötselplan som upprättas i samarbete med länsstyrelsen, där framför allt markägaren ansvarar för den långsiktiga skötseln. Mindre åtgärder som tex vassklippning och rensning av vattenvägar ska efter projektets slut upprätthållas ideellt av de föreningar som tog initiativet till åtgärden. I Kalmar kommun kommer kommunen att stå för reparation och utlåning av vassklippningsmaskiner.

### 11. Kostnadsbudget.

Bilaga 2

### 12. Rimlighetsbedömning av kostnaderna i budgeten.

Schablonkostnad för åtgärder

| Åtgärd:                                  | Kostnad (SEK)          |
|--|------------------------|
| Maskinellt utförd bottenåtgärd           | 48 000 per km          |
| Rensa vandringsvägar ut och in i våtmark | 4000-6000 per ha       |
| Tillstånd om samråd                      | 1500 kr per samråd     |
| Grävd våtmark                            | 200 000 per ha         |
| Betesvåtmark                             | 35 000 per ha          |
| Litet, reglerbart dämme                  | 40-100 000 per ha      |
| Vasslätter inkl hopsamling               | 4000-6000 per ha       |
| Fiskväg                                  | 130-450 000 per åtgärd |
| Fiskutsättning                           | 18 000 per utsättning  |
| Projektering (ritning) av åtgärd         | 10-50 000              |

Källor: Ekologisk restaurering av vattendrag ISBN 978-91-620-1270-0  
Erfarenhet från tidigare Leaderprojektet "Kalmarsunds kustmiljö" (Kalmar kommun)  
Projekt "Våtmarker som rekryteringsområden för gädda i Östersjön" (Linnéuniversitetet)



## Leader KalmarÖland



Europeiska jordbruksfonden för  
landsbygdsutveckling: Europa  
investerar i landsbygdsområden

### 13. Finansieringsplan.

Bilaga 3

### 14. Likviditetsplanering.

Kassörerna för de i projektet ingående vattenråden arbetar på Kalmar kommun resp. Mörbylånga kommun. Ingående kommunerna kommer att ligga ute med pengar för vattenråden tills medlen kan rekvireras.

### 15. Ideell tid.

Kalmar kommun:

Kalmarsunds kustmiljöföreningar (1460 h) och Kalmar sportfiskeklubb (450 h)

| På 2 år:   | Antal | Tid (h) | Aktivt deltagande personer: | Motsvarar arbetstid (h) | Motsvarar pengar (175 kr/h) |
|--|-------|---------|-----------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Arbetsmöten och aktiviteter med vattenråden                                    | 15    | 2       | 20                          | 600                     | 105 000                     |
| Möten för att planera specifika åtgärder                                       | 10    | 2       | 5                           | 100                     | 17 500                      |
| Genomförande av större åtgärder  | 10    | 5       | 4                           | 200                     | 35 000                      |
| Konferens (1 dag per år)   | 2     | 8       | 30                          | 480                     | 84 000                      |
| Mindre åtgärder, lokal ambassadör för projektet, assistera vid provtagning etc | 88    | 3       | 2                           | 530                     | 92 750                      |
| Summa ideell tid:  |       |         |                             | 1910 h                  |                             |
| Summa medfinansiering grundat på ideella insatser:                             |       |         |                             |                         | 334 250 kr                  |

Vi räknar med att vi kommer att få in mer ideell tid (400 h) genom andra deltagare i vattenråden, tex markägare. Här avses tid som läggs ned av markägare och andra intressenter (ej kustmiljö- eller fiskefolk) för att tillsammans med vattenråds-samordnaren ta fram underlag kring åtgärder och åtgärdsplaner.

| På 2 år:              | Antal | Tid (h) | Aktivt deltagande personer: | Motsvarar arbetstid (h) | Motsvarar pengar (175 kr/h) |
|-----------------------|-------|---------|-----------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Hagbyån uppströms     | 2     | 2       | 10                          | 40                      | 7000                        |
| Hagbyån nedströms     | 2     | 2       | 10                          | 40                      | 7000                        |
| Halltorpsån uppströms | 2     | 2       | 10                          | 40                      | 7000                        |

## Leader KalmarÖland



|  |   |   |    |    |           |
|--|---|---|----|----|-----------|
| Halltorpsån nedströms                              | 2 | 2 | 10 | 40 | 7000      |
| Nävraån  | 2 | 2 | 10 | 40 | 7000      |
| Snärjebäcken uppströms                             | 2 | 2 | 10 | 40 | 7000      |
| Snärjebäcken nedströms                             | 2 | 2 | 10 | 40 | 7000      |
| Surrebäcken  | 2 | 2 | 10 | 40 | 7000      |
| Törnebybäcken                                      | 2 | 2 | 10 | 40 | 7000      |
| Åbyån  | 2 | 2 | 10 | 40 | 7000      |
| Summa ideell tid:                                  |   |   |    |    | 400 h     |
| Summa medfinansiering grundat på ideella insatser: |   |   |    |    | 70 000 kr |

Borgholms kommun:

Ölands trolling och sportfiskeklubb (150 h), Öland Gotland Fiskareförbund (15 h), Sveriges yrkesfiskare ek. för. (15 h).

| På 2 år:   | Antal | Tid (h) | Aktivt deltagande personer: | Motsvarar arbetstid (h) | Motsvarar pengar (175 kr/h) |
|--|-------|---------|-----------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Arbetsmöten och aktiviteter med vattenråden                                    | 4     | 2       | 5                           | 40                      | 7 000                       |
| Möten för att planera specifika åtgärder                                       | 15    | 2       | 2                           | 60                      | 10 500                      |
| Genomförande av större åtgärder  | 1     | 8       | 3                           | 24                      | 4 200                       |
| Konferens (1 dag per år)   | 2     | 8       | 2                           | 32                      | 5 600                       |
| Mindre åtgärder, lokal ambassadör för projektet, assistera vid provtagning etc | 1     | 8       | 3                           | 24                      | 4 200                       |
| Summa ideell tid:  |       |         |                             |                         | 180 h                       |
| Summa medfinansiering grundat på ideella insatser:                             |       |         |                             |                         | 31 500 kr                   |

Vi räknar med att vi kommer att få in mer ideell tid (232 h) genom andra deltagare i vattenråden, tex markägare. Här avses tid som läggs ned av markägare och andra intressenter (ej kustmiljö- eller fiskefolk) för att tillsammans med vattenråds-samordnaren ta fram underlag kring åtgärder och åtgärdsplaner.

## Leader KalmarÖland



Europeiska jordbruksfonden för  
landsbygdsutveckling: Europa  
investerar i landsbygdsområden

| På 2 år:   | Antal | Tid (h) | Aktivt deltagande personer: | Motsvarar arbetstid (h) | Motsvarar pengar (175 kr/h) |
|--|-------|---------|-----------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Markägare deltagande i arbetsmöten                 | 4     | 2       | 4                           | 32                      | 5 600                       |
| Markägare deltagande i möten om specifika åtgärder | 5     | 2       | 4                           | 40                      | 7 000                       |
| Markägare framtagande av information               | 1     | 40      | 4                           | 160                     | 28 000                      |
| Summa ideell tid:                                  |       |         |                             | 232 h                   |                             |
| Summa medfinansiering grundat på ideella insatser: |       |         |                             |                         | 40 600 kr                   |

### Mörbylånga kommun:

Ölands trolling och sportfiskeklubb (150 h), Öland Gotland Fiskareförbund (15 h), Sveriges yrkesfiskare ek. för. (15 h).

| På 2 år:   | Antal | Tid (h) | Aktivt deltagande personer: | Motsvarar arbetstid (h) | Motsvarar pengar (175 kr/h) |
|--|-------|---------|-----------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Arbetsmöten och aktiviteter med vattenråden                                    | 4     | 2       | 5                           | 40                      | 7 000                       |
| Möten för att planera specifika åtgärder                                       | 15    | 2       | 2                           | 60                      | 10 500                      |
| Genomförande av större åtgärder  | 1     | 8       | 3                           | 24                      | 4 200                       |
| Konferens (1 dag per år)   | 2     | 8       | 2                           | 32                      | 5 600                       |
| Mindre åtgärder, lokal ambassadör för projektet, assistera vid provtagning etc | 1     | 8       | 3                           | 24                      | 4 200                       |
| Summa ideell tid:  |       |         |                             | 180 h                   |                             |
| Summa medfinansiering grundat på ideella insatser:                             |       |         |                             |                         | 31 500 kr                   |

Vi räknar med att vi kommer att få in mer ideell tid (296 h) genom andra deltagare i vattenråden, tex markägare och samfälligheter. Här avses tid som läggs ned av markägare och andra intressenter (ej kustmiljö- eller fiskefolk) för att tillsammans med vattenråds-samordnaren ta fram underlag kring åtgärder och åtgärdsplaner.

## Leader KalmarÖland



Europeiska jordbruksfonden för  
landsbygdsutveckling: Europa  
investerar i landsbygdsområden

| På 2 år:   | Antal | Tid (h) | Aktivt deltagande personer: | Motsvarar arbetstid (h) | Motsvarar pengar (175 kr/h) |
|--|-------|---------|-----------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Markägare deltagande i arbetsmöten                 | 4     | 2       | 4                           | 32                      | 5 600                       |
| Markägare deltagande i möten om specifika åtgärder | 5     | 2       | 4                           | 40                      | 7 000                       |
| Markägare framtagande av information               | 1     | 40      | 4                           | 160                     | 28 000                      |
| Samfällighet deltagande i arbetsmöten              | 4     | 2       | 8                           |                         |                             |
| Summa ideell tid:                                  |       |         |                             | 296 h                   |                             |
| Summa medfinansiering grundat på ideella insatser  |       |         |                             |                         | 51 800 kr                   |

### 16. Utvärdering.

Större åtgärder (våtmarker, dämmen, fisktrappor och liknande) kommer bara att genomföras om något utav de andra projekt som vi samarbetar med går igenom (våtmarksprojektet eller fiskprojektet, se bilagor). Båda dessa är kopplade till forskningsprojekt, och kommer att utvärderas av forskare vid Linnéuniversitetet.

Vattenrådets aktiviteter kommer att utvärderas av södra Östersjöns vattenmyndighet i samband med kommunernas årliga rapportering av vattenrådets verksamhet, vilket i sig inte utvärderar detta projekt men ger information om hur denna form av lokalt vattenvårdsarbete fungerar. I övrigt kommer ingen speciell utvärdering att göras. Hur mindre åtgärder kan utvärderas kommer bl.a. att diskuteras på en workshop under 2012 som arrangeras av Kalmarsundskommissionen.

#### Underskrifter

(underskrift är inte nödvändig, men om det görs, se till att det är firmatecknaren och att det verifieras med firmateckningsintyg)